

GORIŠKA STRAŽA

zhaja vsako sredo opoldne. Za štano za čas...
mesec 1 L, za inozemstvo 20 L. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

— Uredništvo in uprava: ul. Vetturini 9. —
— ODGOVORNI UREDNIK: ROMAN CEJ. —

Vi ste kot neurje, val, ki s silo preko nas zamahne,
mi smo kakor skala, ki vselej ostane, kadar val izplahne.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se plačajo naprej
in stanejo 6 lir v višini enega cm v enem stolpu.
— List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. —
— Tisk »NARODNE TISKARNE« v Gorici. —

SAME KRIVICE.

Slovani, ki so po slučaju vojske in revolucije pripadli k kraljevini Italiji, so se sicer zavedali, da pridejo v popolnoma tujo državo, da zavлада nad njimi njim nepoznan gospodarski, socialni in državni ustroj. Znali so, da pridejo v stik z narodom, ki so ga do danes le malo poznali in s katerim so bili v skromnih gospodarskih in kulturnih stikih.

V početku svojega življenja v Italiji je bilo slovansko ljudstvo prepričano, da bo moglo tudi v novi državi izvajati in ohraniti svoj položaj na narodnem, kulturnem in gospodarskem polju.

To prepričanje so gojili v njem predvsem obljube in zatrjevanja, ki so mu jih dajali ob najbolj svečanih in pomembnih prilikah najvišji predstavnik kraljevine Italije in drugi odgovorni činitelji v državi. Temu ljudstvu je bila zajamčena po aneksijskih zakonih popolna državljanska enakopravnost.

Obljube se niso izpolnile, zakoni se niso izvršili. Nasprotno, v štirih letih svojega življenja smo doživeli, da so se slovanski delavci izganjali iz dela, da so morali mnogi slovanski učitelji, duhovniki in različni uradniki zapustiti vsled nasilnega preganjanja svoja mesta. V teh štirih letih, se nam je kratila svobodna voljna pravica, ter napadala naša občinska in deželna avtonomija. V kratki dobi štirih let smo bili priča, zločinom in grozodejstvom, ki so jih izvajale nad nami nasilne skupine in organizacije pod pokroviteljstvom in zaščito vlade. Goreli so naši narodni domovi, naši kmetje, delavci, učitelji, duhovniki so se morali potepati in skrivati po gozdovih, kakor največji zločinci in tudi danes je mnogo naših ljudi brez doma in strehe, brez varnega zavetišča in to radi vladne krivde. Znano so krivice, ki so se godile in se še godijo našemu ljudstvu v vprašanju vojne odškodnine, znana je borba našega ljudstva v zadevi izrabljanja vodnih sil

goriške dežele proti italijanskim kapitalistom, proti katerim se vlada moče ali ne more odločiti.

Največji zločin se je izvajal ves ta čas nad našimi otroci. Razum in volja otrok naroda, ki je vedno kazal največjo skrb in veselje za izobraževanje in duševni napredek, sta se že v Italiji ubijala. Na stotine je naših otrok, ki niso obiskovali vsa ta štiri leta šole. Vlada, ki je po najboljši merodajnih svojih članih obljubila, da bo skrbela tudi za vsestranski napredek slovanskega ljudstva, je izpolnila svojo obljubo nasproti slovanskim otrokom na barbarski način.

Zaprta je nad 150 ljud. šol, ter je odprla za vse Slovence **samo eno popolno srednjo šolo**, to je realko v Idriji, dočim so vse druge srednje šole nepopolne in vsled oddaljenosti od naravnih središč za celoto našega ljudstva neuporabne. Ves napor našega ljudstva, da bi priborilo svojim otrokom šolo, ki bi pomenila za nje učilnico in vzgojevalnico, nikakor pa ne **mučilnice**, kar je mogoče edino le pri šoli, ki podaja otroku nauke na podlagi materinega jezika, je bil skoraj zaman. Blíža se vnovič šolsko leto in stariši zrejo spet s skrbjo v bodočnost, kaj bo s šolami?

Kakor na šolskem polju, tako se nam godi tudi na jezikovnem polju. Naš jezik se preganja pri železnici in pošti, pri kvesturah in komisariatih, pri sodnijah in drugih uradih. Ravno v zadnjem času je nastala ta gorja proti našemu jeziku na Goriškem brezmejna.

Štiri leta življenja Slovanov v Italiji je zadostovalo, da so jih prepričali, da so vse trditve o liberalnosti, človekoljubnosti, demokraciji, pravičnosti, ki nai bi bile tako zelo udomačene v Italiji, neosnovane. Kakor pod bivšim režimom, tako si bomo morali tudi v Italiji priboriti drobtinico za drobtinico na svojih pravicah.

Težka je ta pot, polna napora in truda — a je edina.

enakopravnosti v šoli bi se razblinila. Otroci, učiteljstvo in mi vsi bi bili s tem — obsojeni. Zato smo se mi od prvega pričeta, ka najodločnejše postavili v boj za avtonomni deželni šolski svet. Kakor smo že zadnjič poročali so se »Kmečko delavske zveze« na mnogih zborovanih odločno izrekle za obnovitev deželnega šolskega sveta, ter so tudi naročile svojim zastopnikom, da brezpogojno ne odnehajo, dokler zadeva ne bo za nas ugodno rešena. Poslanec Šček in dež. odbornik dr. Besednjak sta zato — kakor smo že zadnjič poročali — napela vse sile in poiskala vsa pota, da bi dosegla za nas povoljen izid. Ker sta našla v dr. Pettarinu, ki se neutrudljivo bori za našo deželno avtonomijo, unetega zagovornika, ter sta potom njega za zadevo lahko zainteresirala tudi

uplívnega voditelja ljudske stranke Don Sturza, se je rešilo to življenjsko vprašanje za nas ugodno.

Boj ni bil lahak. Pomisliti moramo namreč, da sta bila odločna nasprotnika naše šolske avtonomije ekscelenci Mosconi in Salata. Zato moramo s tem večjim priznanjem beležiti uspeh naših zgoraj imenovanih zastopnikov, ter se moramo tudi iskreno zahvaliti deželnemu glavarju dr. Pettarinu in ljudski stranki za nesebično pomoč.

Pribiti pa moramo klonečno, da se za zadevo niso prav nič zavzeli naši vodilni činitelji okrog tržaške »Edinosti«. Napravili niso nobene besede, sploh jim je bila cela zadeva — kakor navadno — deveta brigada.

O KRNSKIH DOGODKIH.

Vest o poškodbi spomenika na Krnu je vzbudila v vsej italijanski javnosti silno razburjenje in veliko zanimanje. V vseh večjih mestih Italije so se zbrale italijanske nacionalistične skupine in organizacije k svečanim sejam in sklenile resolucije, ki so brez najmanjšega pomisleka obdolžile zločina barbare Slovence. Vse te resolucije so zahtevale, da mora priti nad divje slovensko ljudstvo najhujše maščevanje in ponižanje, ker je organizirano izvedlo ta zločin, da bi žalilo italijanske junake — alpince, ki so z največjim junaštvom žrtvovali svoje mlado življenje za zmago slavno bodočnost italijanskega naroda in kraljevine Italije. Slovenci so hoteli s tem živinskim dejanjem žaliti državo, italijanski narod in italijansko vojsko — za to naj se proglasijo izven zakona.

Te organizacije so bile v svojih strasteh podpirane skoraj po vsem italijanskem časopisju.

Maščevanje se je izvršilo in najhujše ponižanje našega ljudstva in predvsem njegovih predstavnikov — županov, je prišlo.

Aretirali so sedem pastirjev iz Drežnice, Libušenj, Smasti in Kamnega. V zaporu so jih držali do 50 dni, če prav niso imeli priti njim niti najmanjšega dokaza, da so oni povzročili poškodbo spomenika. Vso svojo strast so izlili proti domačim duhovnikom, učiteljem in županom. Bili so globoko prepričani, da niso povzročili nedolžni aretiranci po lastni volji poškodbe spomenika, marveč da je bil zločin organiziran po inteligenci. Zato so morali duhovniki bežati in zapustiti svoje vernike in se skrivati po gozdovih. Koliko so prestali predvsem naši župani iz Kobarida, Drežnice, Libušenj? Ne pretirujemo, ako

trdimo da so živeli več tednov v trajni smrtni nevarnosti. Nad njimi se je izvajalo največje nasilstvo in povdariti moramo, da so oni prevzeli nase največje ponižanje samo radi tega, da bi rešili prebivalstvo kobariškega okraja pred najhujšim. Saj so grozili s požigom Kobarida in drugih vasi. In ali niso grozili s splošnim klanjem? Ponižanje je bilo težko, toda prenesli so ga z največjim samopremagovanjem in razumom.

Kljub težkim uram, ki smo jih preživeli v zadnjih mesecih, smo posvetili krnskimi dogodkom največjo pozornost, ker smo vedeli, da ni naše ljudstvo povzročilo poškodbe spomenika na Krnu. Politična organizacija na Goriškem in »Goriška Straža« sta z največjo vstrajnostjo in previdnostjo zasledovala potek dogodkov in poskrbela, da se od naše strani ukrene vse, da se dokaže naša nedolžnost.

Danes smo v položaju, da bi lahko izdogodkih, toda ljubezen in skrb do našega ljudstva tirjata od nas še vedno, da molčimo in ne priobčujemo teh poročil. Priobčili pa bomo v prihodnji številki »Goriške Straže« celotno poročilo o krnskimi dogodkih in z gotovostjo upamo, da bo popolnoma potrjena domneva, ki smo jo omenili prvič, ko smo pisali o teh dogodkih, da je **strela** povzročila poškodbo spomenika na Krnu.

Iz ljubezni do stvari pa moramo ravno na tem mestu povdariti, da se čudimo lahkornostmi nekaterih listov, med temi tudi skupnemu glasilu Slovanov v Italiji »Edinosti« v Trstu, da so na tak neroden način obravnavali za vse Slovence v Italiji važne krnske dogodke. Ne da bi vprašali politično organizacijo Goriške, ki je vodila vso akcijo in vršila vse delo v

Deželni šolski svet.

Kakor izvemo iz najzanesljivejšega vira, je obnoveitev goriškega deželnega šolskega sveta zagotovljena in se bodo to zadevna imenovanja izvršila v najkrajšem času. S tem bi bilo važno vprašanje naše dežele za nas ugodno rešeno. Kakor smo že v predzadnji »Gor. Straži« poročali je bilo treba mnogih bojov in silnega truda, da so se merodajni krogi v Rimu udali in dovolili zopetno oživljenje te velevažne ustanove.

Deželni šolski svet je bistveni del na-

še avtonomije. Če nimamo deželnega šolskega sveta je naša deželna avtonomija komaj vredna, da se zanjo potegujemo in borimo. Kaj nam pomaga najslabnejša samouprava, če nimamo v rokah **one** ustanove, ki odloča o naši šoli, o naši — bodočnosti. Brez deželnega šolskega sveta bi v najkrajšem času zamrli tudi še oni okrajni šolski sveti, ki zdaj delujejo. Naše šolstvo bi bilo s tem izročeno neprijaznemu uplívni centralne vlade v neomejeno oblast in vsaka naša zahteva po vsaj delni

Dan plačila.

Ko je stopil grof v Polonično sobo, je zamahnil z roko in stanka je izginila. Vročična bolnica se je zganila na borni postelji in zatrepetala. V hipu je zagrebala svoje roke pod odejo in se strahoma obrnila proč.

Z zvedavami očmi in počasnimi koraki se ji je bližal plemič. Njen blede obraz, ki je kazal še polno lepote, je imel vseeno nekaj silno privlačnega zanj. Kot bi svetnica ležala na postelji. In on niti za hip zadnje dni ni pomislil, da ima to bitje pod streho. Ali je ni pomagal ugrabiti on? Ali je ni imel pod streho za njega, ki danes jaha bogvekod, da ubeži kazni, ki je še druge zapeljeval in ki je kriv vsega?

Arenberški plemič se je zavedal, da ni najslabši med drugimi. Imel je med podložniki celo nekaj prijateljev in mogoče, da bi si izmoledoval življenje. Toda če najdejo Polonco pri njemu. Ali ne bo to dokaz, da je hujši od drugih. Ali naj jo spravi s poti? Kako? Kam?

Dolgo je stal ob njeni postelji in zrl v njeno blede lica: njene oči so bile zablodile neznano nekam in obvisile na steni, nato so se zopet vrnile nazaj, glava se je okrenila in počivala na grofu.

»Kdo ste Vi?« je zatrepetala.
»Dober človek,« je lagal plemič, da se je sebi studil. »Tudi Vi ste lahko moje drobtinica. Nič se vam ne bo zgodilo. Ko pridejo Vaši ljudje, govorite zame. Samo eno besedo, pa me lahko rešite.«

Bilo mu je sitno in težko prositi milosti in usluge dekleta, ki mu je storil krivico. Njen obraz se ni spremenil, počasi se je obrnil v zid, nato je začela blesti, njena zmedena beseda se je spremenila v zmedeno pesem, ki je strašno turobno odmevala v noč...

Plemič je poklical starko: »Ostanite pred vrati. Pri bolnici bom jaz.« Starka se je začudila: ko je zagledala strah v njegovih očeh, je stopila čez prag.

»Tu ostanem,« je mrmral plemič in se spustil na stol. »Vpričo nie me ne bodo ubili.« Nato je zatisnil ušesa, da ni slišal pesmi...

V tistem času pa kmetie niso tiščali ušes. Na ono stran gradu kjer je bil lesen pristavek, so namesli grmado lesa. Obzidje je bilo na dveh krajih spodkopano. Do glavnih vrat je bil iz brun narejen most. Na zid so bile prisloniene plezalne priprave. Ves ta čas priprav ni bilo niti

enega človeka na obzidje. Ves grad je stal kakor izumrl.

Ko se je približala ura, je poklical Štefan nekaj mož na stran in jim je razdelil vloge.

»Ne vemo,« je dejal, »kaj je za obzidjem. Morda nam se bodo udali. Ali pa se pripravljajo, da nas sprejmejo. Vseeno! Mi danes ne odnehamo. Grad mora pasti. Samo eno vam povem: v tem gradu, za tem obzidjem je Polonca. Njo in grofa prepustite meni. Vse drugo je vaše. Le eno še: ne morite, če je drugače mogoče! Na delo!«

S temi besedami je bilo dano povelje. Kot blisk so se razpršili kmetie okoli gradu. Krik se je dvgnil iz vseh grl kot da se podira zemlja, v tistem hipu, ko je zagorel za gradom kres in je obsinil vse nebo, kot da je vstala jutranja zarja. Tisti trenutek so tudi zabobnele sekire na duri in so udarile težki železni drogi vanje. Na zidovih so se prikazale črne sence, razsvetljene od ognjene zarje, ki so prelezale greben in se spustile po drugi strani navzdol...

Hlapci, ki so bili polniti zadremali na dvorišču in pred kletjo, so se predramili ob kriku in ob čudnem svitu in le ena

senca je bežala v poslopje, ko je začela udarec na vrata. Bila je splošna zmeda. Obrazi so se gledali in niso vedeli, kaj naj počnejo. V naglici minut, ko je kres dogoreval in se prijemal poslopja, so se prikazale na dvorišču druge sence, ki so preplezale zid. V tistem hipu so se podrla tudi vrata in skozi nje se je vsula množica oboroženih kmetov z gorečimi plamenicami v rokah. Bil je strašen prizor. Hlapci prvi hip v samoobrani niso vedeli, kaj naj primejo v roke. Polprijani so se zalepteli brez orožja proti kmetom. Eden se je zvalil krvav na tla.

»Zvežite jih!« se je oglasilo povelje.

»Nekateri za meno!«

Bil je Štefan. Divjal je naglo v grajsko poslopje, ki je bilo odprto. Na desno in levo so se odpirale veže in hodniki. Krenil je na levo. Baklja je metala strašne sence na zid, kot da se sprehaiajo pošasti med zidovi. Naenkrat je stal pred vrati, ki jih je strážila trepetajoča stanka. Dvignila je roke.

»Imejte usmiljenje! Tu notri je ona, ki nji so se zavrl!«

Pri tem je pokazala na nizke duri. Štefanu je bilo jasno vse...

(Dalje.)

zadevi krnskih ogođkov, so priobčili strokovnjaško poročilo inženirja Fürsta iz Dunaja in se niso niti vprašali, ali nam to škoduje ali koristi Radi tega lahkomišljenega poročila se je razvila med »Edinostje« in italijanskimi časopisi za naše ljudstvo — nepotrebna in prej škodljiva, kakor koristna polemika.

Upamo pa, da ta nepremišljenost ne uniči vseh plodov dela in napa politične organizacije na Goriškem.

Podpore invalidom, vdovam in sirotam

Poslanec Šček, ki absolutno ne utegne vsakemu posebej odgovarjati, nas je naprosil, da objavimo sledeči odgovor, ki ga je prejel od zakladnega ministerstva (oddelek v Trstu, via Acque 7) z ozirom na intervencijo v prid naslednjim osebam:

(Številke v oklepaju se nanašajo na vložni zapisnik).

Trampuz Jožef (9535). Razvidi se, da je bil pregledan po sosvetu zdravnikov 15. oktobra 1919. in 21. januarja 1920. z negativnim uspehom. Pregledan bo vnovič v svrhu določitve stalnih prejemkov, hitro ko dospejo predpisani spisi, že zahtevani od županstva.

Kikel Nikolaj (4757). Razvidi se, da je bil že pregledan. Zadeva se je odstopila podtajništvu za naklonitev začasne podpore s pridržkom končne ureditve.

Rogovič Franc (4172). Moglo se bo kaj ukreniti, ko doprineše dokaz italijanskega državljanstva.

Brandolin Jožef (13752). Ukrene se za ugotovitev zdravstvenega stanja, ko dopošlje županstvo že zahtevane potrebne spise.

Kavčič Franc (8771). Njegova invalidnost je bila napačno klasificirana. Zakladno ravnateljstvo zadržuje vsled tega do novega nakazila — nepravilno izplačane zneske od 1. julija 1921. naprej.

Čuček Franc in Anton. Pod tema imenoma ni razviden pričetek kakšnega postopanja, to se pravi, da njunih prošenj sploh ni.

Berginc Jožef (14700). Ukrene se za ugotovitev zdravstvenega stanja, ko dopoše dokazilo italijanskega državljanstva, že zahtevano od županstva.

Budal Jožef (20104). Stavljeno je podtajništvu ugodilen predlog za pokojninsko podporo od septembra 1919. dalje.

Volčič Avgust (19844). Kakor za Budala.

Markočič Ivan (10923). Kakor pri Bergincu.

Sveličič Jakob (15337). Ni prišel k zdravniškemu pregledovanju, h kateremu je bil pozvan v januarju in marcu 1. 1921. Odredi se morda nov pregled, ko dopošlje županstvo dokazilo italijanskega državljanstva.

Luin Anton (21139). Izročila se je zadeva podtajništvu v hitro rešitev.

Vidmar Anton — soproga Marija (14797). Za odmerjenje prejemkov sirotam so potrebni dokumenti, ki niso bili nikdar predloženi, čeprav jih je ponovno zahtevalo pokrajinsko zakladno ravnateljstvo.

Domevšček Avgust — mati Katarina. Ni razvidno, da bi došla prošnja.

Sabotič Franc. Prošnja ni prišla. Potrebna so pa hitra pojasnila, ker ima urad v reševanju zadevo na ime: Sabotič Franc, sin Jakoba, in Elize Špehonja.

Melihen Ivan, (1566). Razvidi se, da se pokojninska podpora redno izplačuje varuhinji Antoniji Fuler z Banjšic, št. 404.

Kralj Karol — vdova Ivanka (10513). Pričakovane trajne ureditve se je odločilo od oktobra 1921., da civilni komisariat v Sežani vrne vzdrževalno podporo.

Medvedšček Jožef — vdova Marija. Razvidno je, da je pod št. 15686 nerešena zadeva Ane, vdove po Jožefu Medvedšček stanujoče v Gorici, via Alvarez, št. 10. Prošjo se pojasnila.

Gabrijelčič Anton, vdova Marija (10447). Kakor pri — Kralju-u.

Koritnik Jakob — mati Ana (6/A. C.). Zadeva se proučuje v pričakovanju dokumentov, pospešeno zahtevanih od županstva.

Vičič Emil — oče Ludvik (20/A. C.). Kakor pri Koritnik-u.

Šusterčič Avgust — soproga Antonija (10612). Zadeva se proučuje v svrhu končne rešitve. Zaenkrat se je odredila povrnitev vzdrževalnine po civilnem komisariatu v Sežani.

Rebula Anton — oče Ivan. — Ni razvidno, da bi bila doposlana prošnja.

Dobrovec Mihael — vdova Marija (10239). Zadeva se proučuje v svrhu končne rešitve. Zaukazalo se je povračilo vzdrževalne podpore po županstvu na Grahovem od januarja 1922.

Šušgoj Rihard — oče Martin. Ni razvidno, da bi došla prošnja.

Gorkič Dominik, oče Karol. Kakor zgoraj.

Batistič Gotard, vdova Ivana (10272). Proučuje se sklepna rešitev. Vzdrževalnina vrnjena.

Cermelj Ivan, mati (53 A. C.). Zadeva se proučuje in pričakujejo se dokumenti, pospešeno zahtevani od županstva.

Makuc Ivan, vdova Terezija (10899). Zadeva se proučuje v pričakovanju dokumentov, naprošenih 13. julija od županstva v Solkanu.

Kenda Mihael, soproga Marija (10105). Zadeva se proučuje v pričakovanju zakonite proglasitve domnevne smrti. Medtem se je z dne 26. 7. odredilo povračilo vzdrževalnine.

Kavčič Ivan, vdova Marija. Ni razvidno, da bi došla prošnja. Trst, 29. julija 1922.

Domače novice.

+ **Poziv slovenskim starišem v Gorici**. Politično društvo »Edinost« pozivlja slovenske stariše v Gorici, ki želijo vpisati svoje otroke na slovenskih razredih mestne ljudske šole, da se zgledajo v društvenem tajništvu, Via Mameli št. 5. (Prej Via Scuole; nad bivšo trgovino Hedžet-Koritnik. — Prosimo, da se slov. stariši zgledajo najkasneje do petega septembra. Priglasitve se sprejemajo vsak dan od 9.—12. ure dopoldne.

Odbor Političnega društva »Edinosti« v Gorici.

+ **Pišite slovenske naslove!** V zadnjem času zavračajo pošta uprava v Gorici in kakor nam poročajo iz dežele tudi podeželske poštne uprave vsa pisma, ki so maslovljena v slovensčini. To je protipostavno, pomeni pa tudi nov davek za naše ljudstvo, ki bi se moralo najprej naučiti italijanska krajevna imena. Ti so v veliki večini tako spakodrana, da jih naš človek sploh ne more razumeti. Zato priporočamo, da pišete same slovenske naslove! Upamo, da se poštne uprave vendar spametijo, drugače bomo prisiljeni organizirati svojo lastno pošto.

+ **† ANTON MIHCA**. Iz Beneške Slovenije smo preleli tužno sporočilo. V soboto 5. t. m. je po dolgi in mučni bolezni previden s sv. zakramenti izdihnil svojo blago dušo velezaslužni, prečastiti gospod Anton Mihca. Ranjki se je rodil v Brdu v Tarcinskem okraju. Svoje narodnosti se je zavedel v semenišču, kakor hitro je prišel v dotiko s slovenskimi bogoslovci. Kakor sploh vsi tukajšnji bogoslovci je tudi on z vno mo čital slovenske knjige in se tako pripravil na svoj poklic. Večkrat je zastopal slovenske bogoslovce in dijake na dijaških shodih n. pr. v Gorici, v Ljubljani. Gojil je slovensko petje in o vsaki priliki branil odločno pravice slovenskega jezika. Ravno prevelika gorečnost in odločnost sta mu povzročile dolgo verigo nepravil, ki so ga spravile v prezgodnji grob. Človek, ki ne pozna razmer, ne bo verjel koliko jih je preostal pri vojaki posebnost za časa vojne. Tri leta je bil pri vojaki pred novo mašo in že drugi dan po novi maši, 14. julija 1914, je bil zopet vpoklican. Na 6. junija 1915 je že bil na Kalvariji (Podgora). Po treh mesecih mučeniškega življenja poostrelega od framazonskega preganjanja je prišel ob zdrave in ni mogel več vzdrževati, zato so mu izročili v oskrbo kuracijo Medano v Brdih. Medanci bi znali najbolje dovedati, kaj vse je moral prestati v Medani samo zaradi tega, ker ni hotel italijanski pridigati in ker je bil pravi zaščitnik ljudstva. Da bi ga pregnali so ga tirali celo pred vojaško sodišče, kjer je pa njegova nedolžnost prišla na dan; ker niso vedeli kako drugače ga pregnati, so mu ustavili vsako plačo. Ker tako ni mogel naprej je prosil za premestitev. Premestili so ga v Rim v neko vojaško bolnišnico. Pa tudi tam ni imel miru, tudi do tja so segli framazonske roke. Se je pa ranjki znal izvrstno braniti in ker mu niso mogli drugače do živnega, so ga poskusili celo zastrupiti. Pokojni Mihca je bil od vestne duše na to opozorjen in je preprečil peklenške nakane. Strupeno zdravilo je dal v roke kemiku in je pripravil ovadbo. Da se izognejo nepravil so ga spoznali za nezmožnega za vojaško službo ter ga poslali domov, četudi brez vsake odškodnine in penzije. Prepozno! Goriopisane razmere so ga spravile v jetniko, katera ga je umorila v komaj 32 letu svoje starosti. Pokojni Anton Mihca spada gotovo med mučenike svojega naroda in ostane zato vsem v večnem spominu. Slovenski duhovščini ga priporočamo v molitev.

+ **Poroke**. V četrtek, dne 17. t. m. se je poročil g. Janko Faganelli iz Mirna z gđc. Mimi Waltritsch iz Gorice. — V Mo-

zirju v Savinjski doimi se je poročil g. Franjo Faganelli iz Mirna, trgovec v Celju, z gđc. Maro Trogar iz Mozirja. Obema paroma: Obilo sreče!

+ **Dr. O. Rybar** imenovan za zastopnika Jugoslavije v Bruslju. Kakor poročajo jugoslovanski časopisi je dr. Rybar imenovan za polnočnega min. v Bruslju. Poverjena mu je tudi naloga kontrole o izvršitvi mednarodnih pogodb. Kakor poročajo »Slov. Narod« se je izjavil dr. Rybar, ki je vodilen član narodno-socialne stranke v Ljubljani, da se ne bo več bavil z notranjo politiko, temveč da se posveti le diplomatski službi. — Ozadje tega imenovanja bo tvorilo — tako si vsaj šepčejo auguri — dejstvo, da dr. Rybar in dr. Žerjav nista posebna prijatelja in slednji prvega nič rad ne vidi v beli Ljubljani.

+ **Nemška marka in avstrijska krona** v zadnjem času porazno padata. Po največjih poročilih se dobi za eno liro že nad 5000 nemško-avstrijskih kron.

+ **Razpisana učiteljska mesta na Tolminskem**. Z ozirom na razpis učiteljskih mest v tolminskem okraju, ki je bil objavljen v zadnji »G. Straži«, se nam dodatno poročajo, da je razpisano še eno mesto za stalno učiteljico pri trirazredni šoli v Podbrdu. Nasprotno pa nista razpisani: mesto stalne učiteljice za šolo v Iderskem in mesto učitelja-voditelja za enorazredno šolo v Bavšici.

+ **Vsem županstvom!** Radi statistike, ki je izredno važnega pomena, prosimo vsa županstva, da nam prijavijo vse visoko- in srednješolce, ki so iz njihove občine, in sicer ime, starost, kraj in predmet študije.

Akad. fer. dr. »Adrija« Gorica, Kavana Adriatico, Piazza Vittoria.

+ **Akad. fer. dr. »Adrija« Gorici** naznanja, da se vrši v petek, dne 25. t. m. v mali dvorani pri »Zlatem Jellenu« prijateljski sestanek, na katerega so vabljeni vsi starejši in prijatelji dijaštva. Za člane udeležba obvezna! Odbor.

+ **Prosvetni tečaj na Nanosu**. Akad. fer. dr. »Adrija« praznuje letos 20-letnico svojega delovanja. Da se to izvrši v najprimernejši obliki, je sklenil odbor prirediti dne 9. septembra slavnostno proslavo v »Trgovskem Domu«, o kateri bomo pravočasno še izpregovorili par besedi. Počlog tega pa se vrši dne 27., 28. in 29. t. m. prosvetni tečaj, združen z izletom na Nanos. V nedeljo, dne 27. zjutraj se tečaj otvori v Vipavi z predavanjem tov. Simonitija o narodni higijeni, in ako bo čas dopuščal predava še tov. Pavlin o združništvu. K tem predavanjem ima dostop vsakdo in odbor že tem potom vabi vse Vipavce, da ne zamude prilike slišati tako koristne stvari. V Vipavi se ostane celo nedeljo do večera. V hladu se potem dvigne vsa zbrana družba in gre na Nanos, kjer se bodo telkom pondeljka in torška obdržala še ostala predavanja in sicer:

Delo dijaštva med ljudstvom. — Prosvetna vprašanja. — Geografske prilike Primorja. — Kritika kapitalističnega družabnega reda in leki proti nedostatkom vladajočega kapitalizma. — Vsakdo naj prinese kaj prigrizka v nahrbtniku, sicer pa je za mleko in žgance, kakor tudi za prenočišče dobro preskrbljeno pri pastirjih. Vabljeni so vsi akademiki, srednješolci in vsi prijatelji dijaštva. Stroški ne bodo veliki. — Odbor.

+ **Shod društva »Skalnica«** bo v nedeljo, dne 27. t. m. ob 3. uri pop. v Slovenskem sirotišču. Priporočamo obilno udeležbo.

50 L NAGRADE dobi oni, ki prinese ali izve za moj zlat prstan z imenom Amalija 2. 6. 1920. katerega sem pozabil dne 22. t. m. od 8-9 ure zjutr. pri vodi kjer se napaja konje na dvorišču pri »Treh kronah«. Tudi zlatarje prosim, da pazijo, ako bi ga jim kdo prinesel prodajat, da me o tem obvestijo proti gornji nagradi v restavraciji pri »Treh kronah« v Gorici.

+ **ŠAH**. Izšla je 1. in 2. številka (julij-avgust) lista, »Šah«, ki ga je začel izdati »Mariborski šahovski klub« za »Jugoslov. šahovski savez«, z razno vsebino. Urednik mu je E. Kramer v Mariboru, Ciril-Metodova ulica 26. Stane s poštnino za pol leta 12 dinarjev. Izhaja mesečno v slovensko-nemškem jeziku, »da informiramo šahovske kroge srednje Evrope o jugoslov. šahovskem življenju« pravi uredništvo. Dostaviti bi si dovolil opazko naj bi se češke šahovce tudi seznanilo o tem važnem koraku v svet. List razpisuje »Savezni problemni turnir« (turnir za naloge) katerega se smejo udeležiti pa samo podaniki SHS, kar se mi zdi v protislovju z nemškim besedilom »vodnika: ... ist unser Blatt theilweise auch deutsch abgefasst und die Schachwelt von Mitteleuropa über das jugoslawische Schach auf dem Laufenden zu erhalten. Übrigens wollen wir ale Beiträge möglichst im Original

bringen.« Turnir za naloge naj bi bil zato mednarodni, kakor je igra sama mednarodna.*) Jugoslovenskih skladateljev naloga je sedaj zelo, zelo malo. Turnir za — recimo 15 skladateljev — nima pomena v današnjih šah. razmerah. — Častitamo pa, da se je v SHS udeležilo to šah. podjetje, kateremu želimo vestnih in zmožnih sodelavcev — uspeh je potem zagotovljen! Vivat Caissa SHS.

Uršič.

*) Nemci so prirejali: Internationales Problemturnier des deutschen Schachbundes!

= **NAJDENO**. Na poti Grahovo - Butkovo je nekdo našel denarnico z majhno svoto denarja. Kdor je izgubil naj se zglaš pod št. 35, pošta Grahovo ob Bači.

Dopisi.

SOLKAN.

Vodstvo Marijine družbe se zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je slovenskost blagoslovitve družbene zastave lepo potekla. Zlasti se pa zahvaljuje: gđ Mariji Nibrantovi za kumovanje in velikodušno darilo; njenemu g. soprogu za prostor in postavitev odra; vsem, ki so denarno prispevali za zastavo.

BILJE. »Divji lovec«.

Umetnost človeka oživlja, osrečuje, dviga, poučuje. — In kdor je hotel imeti tak izredni užitek, se je moral potruditi v nedeljo v Bilje k pomovni predstavi »Divjega lovca«. — »Divji lovec«, naša narodna last, se igra na mestnih in podeželnih odrih. Mestni odri ga jedva dosegajo vsebinsko in čustveno, od podeželskih pa se je morda edino posrečilo biljenskem »Pevskemu zboru« da se je tako precizno poglobil v ta problem naše polpretekle zgodovine. — Tu je potreba študija, razumevanja, duše, vstranosti in železne volje, da se doseže pisatelja, ki je vli v klenih stavkih in jedratih besedah vso silnost svoje duše v ta naš ponarodeli umotvor. Prvo prireditev je pospremil g. Kemperle s prologom: »Divji lovec-junak tlačenih«, v katerem je na podlagi Finžgarjevega dela tako jasno in dosledno razvil epopejo slovenskih bojev za osvoboditev bodisi od cesarskih ali kapitalističnih mogotcev, da je bila idejna misel »Divjega lovca« takoj vsakemu jasna kot beli dan. — Predstava sama pa je dihala vsled sedanjega miljeja nekako plahost, ki je nismo vajeni pri biljenskih igralcih. Kljub vsem težkočam so igralci prekosili sami sebe, zato je zahtevalo občinstvo, naj se igra čim prej ponovi. In ta užitek, ki smo ga imeli pri nedeljski predstavi, je zadovoljil tudi najbolj razvajenega gledališkega obiskovalca. — Predstava je bila tako dovršena, od začetka do konca, da je občinstvo strme sledilo vsemu res tako naravnemu razvoju dejanja in poglobitvi igralcev v svoje vloge. — Glavni vlogi Majda in Janez sta bili v zelo srečno izbranih osebah. — Zahtevata velika tehniko, ki na sta ji bila oba kos do konca. Tista ljubeznivost in nepri-siljena čustvenost Mojčina je v mnogih trenutkih izvalila solze gledalcev v oči. Možati nastop Janezov pa je odločno uplival na vse gledalce: tak mora biti slovenski fant! Junak od pete do temena, levji branitelj deklishe časti in nedolžnosti. — Vaški »rihter« je rešil svojo vlogo dobro do blaznosti. Vloga zahteva gibčnosti duha, da odgovarja naravnemu duševnemu razvoju in ob peripetiji se je izkazal mojstra. — Vloga najtežja, toda zadeta. — Kaj naj rečem o našem Tončku z njegovim vednim zvijanjem trebuha in razpočenimi pljučami — bil je na svojem mestu — v zabavo in smeh, Gašper primer-no maskiran kot cinik in trgovec z dušami in blagom ni napravil dobre kupčije, dasi je svojo vlogo fotografično zadel. — Presrečkana in tako naravna sta bila Špela in Kovač, da se jima je moral človek od srca nasmejati. — Istotako so bile tudi druge postranske vloge kot Gaber, Tine itd. v dobrih rokah. Le skupine niso bile v odločilnem trenutku takoj v dejanju. Začetek pri pirih zahteva malo več odmora predno se začne govoriti! V drugem dejanju bi se pričakovalo od biljenskih pevcev boljše petje. — Preveč na hitrem se je izpraznila tudi krčma »pri Grozdeku«, ko je bilo dejanje prepriča se le v razvoju in ne na vrhuncu. — Silno lepo pa je bilo slišati srebrnočiste ženske glasove v zboruna planini. — Zaključek igre je bil nekoliko prepočasen, ako se vglavimo v duševno napetost, kjer gre za življenje - brez ozira na logiko in besedilo libreta svojim viharim potom naprej — naj biriči govore ali streljajo. — Na koncu naj še omenimo, da so bile igralke brez izjeme članice »Marijine družbe« in so ravno one s svojo nesebično vztrajnostjo doprinele najlepši dokaz, kako se na deželi kulturno dela.

Breginj je praznoval redko slovesnost, se ne doživljuje vsako leto in tudi vsakih deset let ne. Ob asistenci gg. duhovnikov bližnje okolice in ob udeležbi vseh bližnjih gg. duhovnikov — Slovencev — iz ljudske nadškofije je breginjski rojak č. Anton Češornja v slavnostno in nad vse krasno okrašeni cerkvi sv. Nikolaja, za kar gre vsa čast breginjskim fantom in dekletom ter zlasti novomašnemu drugu bogoslovcu Kosu daroval dne 13. t. m. svojo prvo sveto daritev. Slavnostni govor, ki je moral pač vsakemu versko občutnemu človeku seči do srca, je imel, č. g. Monsignor Koršič, dekan kobarški. Cerkovni pevski zbor pod vodstvom č. g. župnika Reja je z proizvajanjem Schweitzerjeve latinske maše slavnost nad vse povzdignil. Proti pričakovanju krasno podana bila Morčičeva »Avè Maria« in A. Lipov »Exsultabunt Sancti« v vijolin solo in to tem bolje, ker so vsi pevci in pevke sinovi in hčere naše kmečke grude. Ni bil zastoj njih napor in trud. Za svojo pridnost so z č. g. pevovodjem želi obilo priznanja Z veselja prekipevaajočim srcem pa moral pač vsak tujec — došlec občudovati naše ljudstvo, ki se je v naravnost ogromnem številu udeležilo nove maše; ne le Breginji, ampak tudi iz dalnje okolice: iz Drežnice, Kobarida, Libušenj ter iz oddaljenih Krnic, Brezij in Čeneble v Benečiji. Koliko žive vere, koliko srčnega veselja bi tu opazil!

Notranjsko.

USTJE PRI AJDOVŠČINI. Ogenj.

Dne 19. t. m. je nastal zgodaj zjutraj ogenj na Ustju št. 76, po domače pri »Matičetu«. Zgorela je hiša in večji del oprave z obklo, dalje gospodarsko poslopje s senom vred. Dasi je pihal močan veter, so vendar rešili sosedna poslopja z velikim naporom, ker so hiše blizu skupaj. Vzrok ognja ni pojasnen. Dasi je bil posestnik zavarovan, vendar je zelo prizadet vsled nesreče in se priporoča v pomoč usmiljenim srcem.

KNEŽAK. (Pretep.)

Pred enim mesecem so se na Baču zares stegli — saj se večkrat, pa ne pride navadno do tako hudih posedic. Zbogden je bil v prsi petkrat Marko Tomšič. Še danes visi nesrečni fant v bolnici v Polstojni med življenjem in smrtjo. Vzrok podoja: Pijača, ples, punce in ponočevanje. Fantje, pamet! Vse punce in vse vino in vsi plesi niso vredni, da bi si en sam fant uničil življenje. — Sv. maša v Leskovi dolini. Najskrajnejša vasica v Italiji je Leskova dolina pod Snežnikom. Prej je spadala v župnijo in občino Starigr pri Ložu, do tja je 2 uri. Sedaj jim je pot tja zaprta. Zaenkrat so priklopljeni občini in župniji Knežak, kamor imajo nad 5 ur hoda. Seveda marsikdo izmed njih ni bil še nobenkoli v Knežaku. Tam je tudi precejšen oddelek finančne straže. Goriški nadškof je dovolil tam imeti sv. mašo pod milim nebom, da bi vsaj eno tolažbo enkrat imeli. G. Feistritzer je okusno priredil zlastno kapelico in dne 13. t. m. ob pol 10 uri je vršila tam služba božja s pridigo. Pri tej priliki se je ugotovilo, da je letos pravno 50 let, odkar je bila naselbina ustanovljena, (od graščine Šneperk) — torej zlat jubilej. Veselje splošno. Iz celega gozda po 4 ure daleč so prihitali gozdni uslužbenci skup. Ginljivo je bilo, ko je ob 10 uri par krepkih mož in več žen prejelo sv. obhajilo. Marsikaterega meščana osramotilo, ki so letošnjo dolžnost opustili, dasi imajo priliko pred nosom. Kneški pevci so prepevali med mašo in pozneje. Lep dan je bil, vsi se ga z veseljem spominjajo. Prestava. Da ne bi na Veliki Šmaren, ko je v Knežaku shod, samo ples gosposdaril, je priredila dekliska Marijina družba predstavo z par deklamacijami, otroško igrico »Venčarica« in ljudsko igrico »Ljudmila«. Vsi igralci so se prav potrudili in zelo dobro rešili svoje vloge, samo med občinstvom se par razgrajčev ni moglo pomiriti, kar je oteževalo igranje in zelo motilo poslušalce. Prihodnjič take kar ven zaženite! Na Pivki je letos polno velikih veselic s plesom, ki jih prirejajo pivški magnati, da mladini izmoghavajo zadnje lire, zato smo se bali pri tej nedolžni zabavi, da ne bo ljudi; a glej, dvorana je bila dosti premajhna, skoro polovica jih je moralo oditi in kljub strašni vročini so skoraj vsi vztrajali do konca. Ljudje tudi pri nas žele poštene zabave. Zato se igra nedeljo dne 27. 8. 1922 ponovi. Tudi plešali so ta dan v Knežaku v gostilni Česnik. Nekateri ljudje pač mislijo, da brez plesa ta dan ni veselja. Samo godcem so morali dati 800 lir. Koliko so pa zapili zraven, tega pa ne pove nobena prat'ka, samo se v četrtke so po vasi mnogi muca zdravili. Pa tarnajo, da ni denarja, da bo-

do morali v Ameriko. Fantje, Amerika je doma, samo pameti je treba.

Medana, 22. VIII. 1922.

RAZPISUJE SE SLUŽBA OBČINSKEGA TAJNIKA, Plača po dogovoru, Prošnje naj se pošljejo na podp. županstvo do 31. avg.

Župan: GRADNIK.

Društva.

d. ŠTANDREŽ. »Bralno in pevsko društvo v Štandrežu« vabi na »NARODNO SLAVNOST«, ki jo priredi v nedeljo dne 27. avgusta 1922 v Štandrežu na dvorišču g. Petra Lutman pri cerkvi, začetek ob 3. uri popoldne. Vspored: 1. Pozdravni govor. 2. Vilko Novak: »Himna«, poje moški zbor iz Štandreža. 3. A. Nedved: »Ljubezen in pomlad«, poje moški zbor iz Štandreža. 4. Iv. pl. Zajev: »Poputnica Nikole Jurišiča«, poje moški zbor iz Štandreža. 5. Deklamacija. 6. *** »Na planine«, poje moški zbor »Narodne čitalnice iz Vrtojbe«. 7. E. Adamič: »Ptička«, poje mešani zbor iz Štandreža. 8. Rihard Orel: Prekmurske narodne a) Piingrad je ograjeni, b) Bregi ponižajte se, c) Snočkaršnja noč, d) Lanjsko leto sam se ženu, poje mešani zbor iz Štandreža. 9. Slavnostni govor. 10. ***: »Pri oknu«, poje pevski zbor iz Solkana. 11. Izpavec: »Milada«, poje mešani zbor »Slov. izobr. društva iz Mirna«. 12. ***: »Od Straže«, poje mešani zbor »Nar. čitalnice iz Vrtojbe«. 13. »RODOLJUB IZ AMERIKE«, veseloigra v treh dejanjih. Med odmori in po igri svira društveni tamburaški zbor ter deluje šaljiva pošta in srečolov. Vstopnina: I. sedež L 5.—. II. sedež L 3.—. Stojišča L 2.—. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

d. RENČE. V nedeljo 27. t. m. se vrši velika vrtna veselica v Renčah v društvenih prostorih. Igrala se bo prvičkrat v naših krajih Gogoljeva ruska komedija »Revizor«. Med odmori sodelujejo razna pevka društva iz okolice. K obilni udeležbi vabi odbor in jamči za dobro postrežbo!

d. DORNBERG. »Slovenska čitalnica« priredi dne 3. septembra veselico. Na vspehudi je I. F. Milčinskega roparska drama: »Volkašin« z E. Adamičevim pevsko skladbo »Na kmečki svatbi«. II. F. S. Finžgarjeva burka »Vse naše«. Nastopijo tudi trije bratski pevski zbori. Prireditev se vrši v »Posojilnični dvorani«. — Odbor.

d. SAKSID PRI DORNBERGU. »Omladina na Saksidu« pri Dornbergu priredi na 3. sept. t. l. svojo prvo veselico s sledečim vspehudi: 1. Pozdrav. 2. »Škrjanček«, poje m. zbor na Saksidu. 3. »Ujetega ptiča tožba«, poje meš. zbor iz Dornberga. 4. »Jeftejeva prisega«, deklamacija. 5. »Pastir«, poje moški zbor iz Dornberga. 6. »V pepelnici noči«, dekl. 7. »Oj z Bogom ti planinski svet«, poje meš. zbor iz Dornberga. 8. »Naš čolnici otmiki«, dekl. 9. »Kiša«, poje meš. zbor na Saksidu. 10. »Blage duše«, veseloigra v 3 dejanjih. 11. »Kmet in fotograf«, šaljiv prizor. 12. »Živa slika«. Potem prosta zabava: Srečolov, šaljiva pošta, cvetlični dan itd. Začetek točno ob pol 4 popoldne. K obilni udeležbi vabi — Omladina.

d. SRPENICA. Bralno društvo »Stol« na Srpnicah, priredi dne 27. avgusta ob 5 uri popoldne vrtno veselico s sledečim vspehudi: 1. Grum: »Venček narodnih pesmi«, poje mešan zbor. 2. »Rodoljub iz Amerike«, igra v 3. dejanjih. 3. V. Sonc: »Na srčku bolan«, poje moški zbor. Ker je čisti dobiček namenjen za društveno knjižnico in popravo odra, se pričakuje obilne udeležbe s strani domačinov in zavednih okoličanov. V slučaju slabega vremena se vrši veselica prihodnje nedelje. — Odbor.

d. Orehovlje. »Slov. izobr. društvo« v Orehovljah priredi dne 3. septembra t. l. ob 4. uri pop. v prostorih gosp. Cirila Mask veselico s sledečim vspehudi: 1. »Letni časi«, poje domači pevski zbor. 2. Nenavadni prihod gled. osobja cirkusa »Velika zguba«. 3. Volkašin, roparska drama v enem dejanju. 4. »Pevce«, poje domači pevski zbor. 5. »Domovini«, deklamacija. 6. Zdaj gre sem, zdaj pa tje, burka enodejanka. Razen navedenih točk, katere priredi domače društvo samo, nastopijo še razna društva iz okolice s tamburanjem in pevskimi točkami.

Izredna slovesnost v Solkanu.

Gotovo bo zanimalo vsaj večino naših naročnikov, če podamo nekoliko bolj obširno poročilo o izredni slovesnosti, ki je bila 15. avgusta v Solkanu.

Veliko dvorišče g. Nibranta je bilo lepo okrašeno z mlaji in cvetjem, v ozadju je pa bil pripravljen velik ožer z oltarjem in prostorom za pevce. Ob 5. uri je imela začetni slovesnost blagoslovljena zastava Marijine Družbe. Že ob 4. uri je začelo prihajati občinstvo in ob 5. uri je bila

zbrana pred velikim oltarjem na prostem ogromna množica domačinov in gostov iz bližnje okolice. Ob določeni uri je prišla kumica, ga. Marija Nibrant v spremstvu domačih duhovnikov in štirih zastopnic Marijine Družbe na oder in je položila novo zastavo na oltar. Tedaj je zapel mešani zbor Premrlovo pesem: »Do Marije« in že se je prikazal na odru č. g. Budin kot slavnostni govornik. Njegov globoko v srca segajoči govor se je glasil v velikih potezah nekako tako-le:

Predragi! Kaj Vas je privleklo v tako velikem številu na ta slavnostni prostor, kaka sila je napolnila vaša srca s svečanim razpoloženjem, polnim pričakovanja in svetega veselja, ki je berem z vaših obrazov? Odgovarjate mi: blagoslovi se danes prapor naše krščanske mladine. In jaz Vas vprašam znova: ali zasluži ta slovesnost tolike priprave, tolikih vabil, tolikega pričakovanja, tolikega navdušenja vaše duhovščine, vaših družbenic, vas vseh, ki ste prihitali od blizu in od daleč? Zasluži, zasluži še več navdušenja kakor ga morejo pokazati naša strta srca!

Zastava je znak skupnosti. Vzemimo zastavo kakega naroda. V svoji zastavi vidi narod utelešeno vse svoje mišljenje in hotenje, svojo slavo, svoje veselje, svojo žalost in trpljenje, svoje upe in boje. Ob pogledu na svojo zastavo zažari vsakemu otroku vsakega naroda obraz in mu obudi vsa čuvstva, ki jih vsebuje ena sama beseda: domovina. — In kdo ne pozna te besede: domovina? Človeško srce povej mi kaj čutiš, ko slišiš pesem: »Lepa naša domovina« ali »Domovina, mili kraj« ali »Kje dom je moj« in druge podobne? Vprašaj, kaj je domovina, naše mladeniče in može, ki so trpeli leta in leta v tujini, daleč od svojih, vprašaj begunce, ki so se klatili brez domovine po taboriščih in raztreseni med tuja ljudstva. Kaj je domovina vemo vsi, ki nam srce ni dalo miru, dokler nismo prišli po sto razočaranjih in vkljub najhujšim oviram nazaj v svoje porušene — a vendar svoje domove, v razrušene — a vendar svoje kraje. In če bi rad vedel še kaj o domovini, potem poglej na našeta junaška srca, ki so tekot stoletij z veseljem iz ljubezni do domovine prelila svojo kri na bojnih poljanah. In vse to je utelešeno v naši zastavi. Prav zato pa sovražni našo zastavo, kdor nas sovražni, prav zato nas v dno duše razžali, kdor našo zastavo tepta, prav zato nas greniko ponižuje, kdor nam ne pusti razviti svojega prapora.

Toliko upravičenega navdušenja za prapor naše domovine! In vendar je to naša domovina le za danes in jutri, prej ali slej jo bo morali vsi zapustiti. Saj smo pravzaprav le gostje, tuji in popotniki v tej naši domovini. In koliko gorja je že rodila pretirana ljubezen do te domovine, koliko sovražstva, koliko krvoprelitja! Ta naša domovina zasluži le do gotove mere našo ljubezen, vso ljubezen pa zasluži naša prava domovina, za katero smo ustvarjeni — ustvarjeni vsi brez razlike plemena in jezika, kjer bomo v hiši enega očeta vsi bratje in sestre. In kako lepa je ta naša domovina! Ne sv. Pavel, ne skrivno razodetje, ne razsvitljene vrste svetih mož in žena ne najdejo dovolj besedi, ki bi jo vredno opisale.

In zdaj vas vprašam, preljubi: če se že navdušujemo za našo začasno domovino in njen prapor, ali me bo naše veselje neprimerno večje, ob misli na našo pravo domovino, ali nam ne bodo žareli obrazi in ali ne bodo naša srca krepkeje bila, ko se razvije pred našimi očmi prapor večne domovine?

Zdaj vidite, da je vaše današnje veselje utemeljeno! Še ne vidite popolnoma! Najbolj nas mora veseliti, da se prapor danes razvija, v dobi ko je večina popotnikov oslepela in ne vidi več večnostnih vrednot. Le bolj še nas mora veseliti, ko vidimo mlada dekleta pod praporjem ne le srečnih in mirnih dni, ampak pod bojnim praporjem. Ni treba junaštva, da se človek norčuje iz najsvetejših reči, ni treba junaštva za posmehovanje in roganje, ni treba junaštva pri kozarcu vina v razposajeni družbi in ne na plesišču; — velikega junaštva in neustrašnosti je pa treba, da se dekleta ne straši brušenih mečev z desne in leve — strupenih jezikov, da se ne boji topov maledga in velikega kalibra — in kljub vsemu stopi pod Marijin prapor in pod njim vstraža.

Prav zato čast vam solkanska dekleta, ki v naši dobi dvigate edini prapor resničnega prepoda in naših upov za bodočnost. Čast tebi solkanska občina, ki imaš v svoji sredi tako mladino. Naj se kmalu pod tem praporjem združi vsa naša moška in ženska mladina. Svetogorska Mati glej na vas z milostljivim očesom, Troedini pa spremljaj s svojim blagoslovom vaš vzvišeni polet.

Po govoru je domači g. župnik-dekan Rejec blagoslovil zastavo. Kumica jo je izročila prednici Marijine Družbe. Gosp. dekan je s plameničo besedo priporočil Družbi, naj skrbi, da bo zastavo varovala telesnih madežev, še bolj pa naj skrbi, da je ne bo z nepravim življenjem nikdar onečastila.

Nato je zapela Marijina družba svojo kantato: »Pod zastavo Marije Svetogorske«, ki jo je vglasbil V. Vodopivec. Potem je bil blagoslov pred izpostavljenim Najsvetejšim. Mešani zbor je lepo izvajal Hochreiterjevo: »O Jezus ves moj blagor Ti« V. Vodopivca: »Lavretanske litanije« št. 1 in »Tantum ergo«. S koralnim »Hvalite Gospoda« se je zaključila cerkvena slovesnost.

Po cerkveni slovesnosti je častitela mala deklica iz Marijinega vrta Družbi, da je prišla do zastave. Med drugim je rekla:

In druga želja Vrta je,

da kmalu bi iz njega šle

mlade vrste pod vaš prapor,

v svoj in vsega ljudstva blagor.

Dr. Miroljubnega »Večerni razgovor« žal ni prišel do veljave, ker so radovedni

Gospodinje

Ali zahtevate pri trgovcu kjer se kupujete, vedno testenine »Pekate«? Ako ne prosimo storite to vedno.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke

:: V GORICI, ::

Corso Verdi „Trgovski Dom.“

Telefon št. 50.



Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavica SHS kron

CENTRALA:

Rezerva SHS kron

80 MILIJONOV.

LJUBLJANA.

64 MILIJONOV.

PODRUŽNICE: Brežice, Borovlje, Metkovič, Celje, Maribor, Novi Sad, Ptuj, Sarajevó, Split, Trst.

Obreštuje vloge na knjižice po 4%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantnejše.

Uradne ure za občinstvo 8 1/2 — 12 in od 3 — 5

Ob sobotah popoldne, ob nedeljah in praznikih se ne uraduje

otroci neusmiljeno silili na oder. Ugajalo nam je zelo rajanje. Prav bi bilo, da se ta prizor ob priliki ponovi v zaprtem prostoru.

To obširno poročilo smo natisnili v nadi, da se i druge Marijine družbe nekoliko razmahnejo ob pogledu na solkansko sestro. Kaj pa mladeniči? Naj se zanimajo za narodne prireditve, naj se izobrazujejo socialno, gospodarsko, politično — naj pa pri tem ne zanemarjajo svojega najboljšega jedra. Kongregacije so namenjene predvsem moški mladini. Menda vendar ne obličimo v blatu tostranskega prizadevanja!

Po svetu.

s Priprave za ljubljansko borzo. Pripravljani odbor za ustanovitev ljubljanske borze je imel te dni posvetovanje o načinu in predpripravi ustanovitve blagovne in efektne borze v Ljubljani. Temu sestanku so prisostvovali zastopniki vseh ljubljanskih denarnih zavodov. Predsedoval je predsednik Slovenske banke g. Legvart, ki je poročal o dosedanjih korakih. Pripravljani odbor ima že koncesijo za blagovno in efektno borzo in je že pod vzlet korake za koncesijo valute in devize. Prostori za borzo so zasigurani v Filharmoniji. Tekom debate, katere so se udeležili v prvi vrsti predsednik Drag. Hribar, gen. rav. Tykáč in ravnatelj dr. Kisovec, se je ugotovilo, da bo imela devizna in valutna borza največji pomen in so se vsi prisotni strinjali z ustanovitvijo borze v Ljubljani. Dosedanji pripravljani odbor se je dopolnil z zastopniki krogov denarnih zavodov, ter je pritegnil kot svetovalec iz teh krogov gen. rav. Tykáč, rav. dr. Iv. Slokarja, rav. dr. Černeta in ravnatelj dr. Kisovca. Ljubljanska borza bo na vsak način pomenila en korak naprej na polju osamosvojitve slovenskega gospodarskega življenja.

ALFONZ DAUDET:

Balada v prozi:

Smrt kraljevica.

Prevel Šorli F.

Mali kraljevič je bolan, mali kraljevič umira. Po vseh cerkvah kraljestva je noč in dan izpostavljeno Najsvetejše in ogromne sveče goré za ozdravljenje princa.

Ulice stare prestolice so tihe in žalostne; zvonovi so umolkli, kočije se pomikajo po polzevo. Okoli palače se gnete radovedna množica in opazuje švicarje s pozlačeni podprnicami, ki se pogovarjajo na dvorišču.

Vse je pokoncu v gradu; dvorni opravniki in ceremonjeri tekajo po mramornatih stopnicah gori in dol, mostoviži so polni dvorjanov in plemičev v svili, ki se stekajo v gruče in natihoma poizvedujejo. Na širokih terasah se zbirajo častite dame, topeč se v solzah, priklanjajo se križem in si brišejo solze z lepimi čipkastimi robci.

V pomarančnem vrtu pa se zbirajo zdravniki v togli. Skozi kristalna stekla se jih vidi kako jim vihrajo široki črni rokavi in kako z doktorsko važnostjo udarjajo z lasuljasto glavo kakor kovač s kladivom. Kraljevič governor in konjušar stopicata pred vratni pričakovaje sklepa fakultete. Kuharji se zadevajo ob nju brez pozdrava. Konjušar preklinja kakor Turek, governor pa deklamira Horacijeve verze. Med tem pa se razlega iz konjušnice otožni rezget žoltorjavega žrebeta, ljubljenca kraljevičevega, ki pozabljen kliče ob praznih jaslih.

Pa kralj? Kje pa je pravzaprav njegovo Veličanstvo kralj? Kralj je zaprt v svoji čimnati prav na zadnjem koncu grada. Veličanstva ne marajo, da se jih vidi plakati. Vse drugače je s kraljico. Ona sedi ob vzglavju kraljeviča; krasni obraz je opran od potoka solz. Glasno vzdihuje vpričo vseh kakor kaka kramarica.

V postelji, okinčani s čipkami leži mali kraljevič, bledejši od belega perila, na katerem leži. Počiva z zaprtimi očmi. Reklo bi se, da spi, toda ne spi. Mali kraljevič ne spi. Obrne se proti materi in videč kako ta plaka ji pravi:

»Zakaj joče Vaše Veličanstvo kraljica? Kaj misli Vaše Veličanstvo ravno tako, kakor vsi drugi, da umrjem?«

Kraljica bi rada odgovorila, toda jok ji zaduši vsako besedo.

»Ah, naj ne plaka Vaše Veličanstvo; kaj ne veste, da sem kraljevič in da kraljeviči ne umirajo kar tako.«

Kraljica vzdihuje še hujše, mali kraljevič se plaši.

»Hoj!« pravi, »nočem da se mi smrt približa; ji bom že znal zastaviti pot. Naj pride takoj štirideset vitezov, da zastražijo mojo posteljo, sto težkih topov naj noč in dan varuje s prižgano lunto pred oknom in gorje smrti če se predrzne približati.«

Da zadovolji sina migne kraljica in glej: že zagrne težki topovi pred oknom; štirideset orjaških vitezov s helebardo se uvrsti okoli postelje. Stari so, sivih brk ti može. Kraljevič je zaplakal, ko jih je pogledal. Enega je spoznal in ga poklical:

»Lotar, Lotar!«

Veteran pristopi korak bližje.

»Zelo rad te imam moj stari Lotar; pokaži mi svojo dolgo sabljo. Če me za-grabi smrt treba, da se jo ubije, kaj ne?«

Lotar odvrne:

»Da, gospod!«

Dve debeli solzi sta zdrknili po zarjavelem usnjatem licu starca. Redovnik se približa malemu kraljeviču in mu govori dolgo in natihoma kazoč mu razpelo. Kraljevič ga ves začuden posluša in naenkrat prekine:

»Vse dobro razumem prečastiti pater kar pravite, toda končno bi vendarle lahko umrl moj mali prijatelj Bepi namesto mene. Saj se mu lahko drago plača.«

Redovnik natihoma nadaljuje svoj govor, začudenje kraljeviča pa čudovito narašča.

Ko redovnik konča povzame kraljevič z globokim vzdihom:

»Vse kar mi pravite prečastiti pater je neveselo; toda zavest sama, ta me tolaži, da bom namreč tam gori visoko v raju med zvezdami še vedno kraljevič, kajti dobri Bog ne bo pozabil dostojanstva svojega sorodnika.«

Potem dostavi, obrnivši se do matere: »Naj mi prinesejo najbolj svečanostno obleko, moj jopič z belim hermelinom, moje čevljičke iz žameta, kajti lep hočem biti pred angelji in iti v paradiz kot kraljevič.«

V tretjič se redovnik skloni in mu natihoma in dolgo govori malemu kraljeviču. Med govorom ga kraljevič potomec jezno prekine:

»Torej biti kraljevič se ne pravi prav nič!«

Kraljevič noče ničesar več slišati. Obrnjen v steno plaka, bridko plaka.... plaka....

Razglas.

Dne 10. septembra 1922 popoldne ob 2. uri se bode vršila v Oslavju hšt. 110 razprodaja zemljiških parcel ležečih v občinah Pevma, Oslavje in Podgora. Podrobne informacije daje g. Karol Fiegl št. 141 gostilna Oslavje.

MOTorni VOZICEK znamke »Frera« 5 HP v dobrem stanu za vsako poskušnjo je na prodaj. — Stalna cena 4500. Naslov: Via Pitteri št. 14, I. nadstr.

IŠČEM TRGOVINO ali gostilno v najem event. na prodaj. — Ponudbe na upravo »Goriške Straže«.

IŠČEM GOSPODIČNO za trgovino zmožno slov. in italijanskega jezika. Bernard Redzinsky, trgovec v Raštelu št. 36.

ORKESTRIJON bi rada kupila melka oseba. — Ponudbe, Raštelj 25, pritličje.

Okrajna posojilnica v Kanalu bo imela svoj redni letni občni zbor dne 24. sept. t. l. po § 30—33 svojih pravil ob 3. uri popoldne v svojih prostorih v Kanalu.

K obilni udeležbi vabi odbor.

DVA ŠIVALNA STROJA, eden za krojače, drugi za šivilje proda po dogovorjeni ceni. — Franc Bremec, krojač, Podbrdo.

Podpisani se zahvaljujem in priporočam zavarovalnico goveje živine, katero zastopa gosp. Drag. Starec iz Barkovelj, ker mi je točno, brez vsakega odbitka izplačala popolno odškodnino za poginjeno kravo. — Trobec Alojz, Kregolišče.

Hranilnica in posojilnica v Bovcu, reg. zadr. z neomejeno zavezo, vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki se vrši v zadržnih prostorih dne 3. septembra 1922 ob 15. uri.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev letnih računov.
4. Dopolnilna volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

Načelstvo.

Bovec, dne 17. avgusta 1922.

NB. Ako bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, vrši se v istem prostoru 1 uro kasneje drugi občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Velika zaloga manufakture RUGER VENUTI

Corso G. Verdi št. 15.

Bogata zaloga volne, domače in ptuje tkanine, bombaževine za gospode in gospe, velika zaloga platna, perila vsalke vrste. Svila, žamet, perkal, batist, šifon, kreton itd. itd. Tepihi, linoleum, preproge in zavese. Volna, žima in perje za štramace, sploh vse blago za neveste.

Cene zelo ugodne!

Največja manufakturna trgovina v Gorici.

OBČINSKI TAJNIK z 22-letno prakso zmožen slov. in italj. jezika išče službe. — Naslov pri upravi.

Močan voz «Pariser» prodam ali zamenjam z lahkim enouprežnim. TERPIN ALOJZ — Podgora 214.

SREBRNE KRONE, goldinarje plačam po najvišjih dnevnih cenah; kupujem staro zlato. A. SAVORGNANI zlatar Nunska ul. 9.

Priporoča se slav. občinstvu na novo odprta prodajalna kuhinjske posode, po prav nizki ceni. — Piazza Corno 13.

Dr. A. Grusovin

specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože. — Perfekcioniran na dunajski kliniki.

Sprejema od 9—11 in od 3—7 ure.

Gorica (Piazza grande) Travnik bliša Paternoll.

IVAN KACIN

Gorica, Via Carlo Favetti 6. (nasproti »Goriške Straže«)

Izdeluje orglje, harmonije, klavirje, popravlja, uglasuje. V zalogi ima različne harmonije, klavirje, violine, strune, tudi preigrane harmonije in klavirje. Oddaja tudi na obroke.

Zadružna zveza

(prej Goriška zveza v Gorici)

vpisana zadruga z omejeno zavezo e osrednja organizacija vseh goriških zadrug.

Pisarna v Gorici

Corso Verdi št. 32, I. nadstropje

Uraduje ob delavnikih od 8. do 12. predpolne in od 2. do 4. popoldne. Ob sobotah in dnevih pred prazniki je urad popoldne zaprt.

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem zopet otvoril

MENJALNICO

v kolodvorski ulici št. 41

na dvorišču levo (poleg carinske posredovalnice A GROM), ter se priporočam tudi nadalje za v prejšnjem delovanju izkazano mi naklonjenost.

MILAN STUBELJ

LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 41.

Pozor!

Na domačo tvrdko

Pozor! Andrej Maurič

GORICA ul. Carducci št. 11 (prej GOSPOSKA ul.) GORICA

Velika zaloga ravnokar došlega poletnega sukna za moške in ženske obleke, raznovrstnega perkala zephirja ter velika izbira perila, cvilha, volne, žime, morske trave, vzmeti, izgotovljene postelje, ter velika izbira od-j. — Lastna krojačnica sprejema vsako naročilo izvršuje točno in po zmernih cenah.

Velika izbira izgotovljenih oblek.

Teod. Hribar (nasl.) - Gorica

Corso Verdi 32 (hiša Centr Posojilnica)

Velika zaloga češkega platna iz znane tovarne Regenchart & Rymann, vsakovrstno blago za poročence, kakor tudi velika izbira moškega in ženskega sukna

Blago solidno!

Cene zmerne!

NAZNANILO

Podpisani si usojam uljudno naznaniti sl. občinstvu tolminskega in kobarškega okraja, da sem odprl pri Sv. Luciji

VELIKO ZALOGO STAVBENEGA IN DRUGEGA LESA,

desk, tramov itd. — Za obilen obisk se priporočam, zagotavlja točno potrebo nizkimi cenami.

udani Alojzij Stamič, trgovec

Ruski violinist Vladimir Sevčenko oddelkov van na konservatorju v Petrogradu razred (Auer) v Parizu (Lejeune) odpre v jolinski tečaj v Gorici z vspehom in cenami Slovenske glasbene Maticice.

Za vpisovanje v vse razrede nasloviti na upravo »Goriške Straže« do 15. sept.

AMBULATORIJ

za spolne, sifilitične, kožne in otroške bolezni D.ra G. & A. DE LEO

Specialista spopolnjena na pariški kliniki

Moderno zdravljenje sifilitične bolezni, roženja in vnetja cervikalnega kapavca.

Preizkuša kvi za ugotovitev sifilitičnih okuženj. Sprejemata od 10 do 12 in od 14 do 17.

GORICA, Piazza Nicolò Tommaseo (Piazzutta) N. 1.

ZASTONJ

se mučite in iščete po ceni in dobi moko, otrobi, oves ter drugo specerijsko in kolonijalno blago ako niste še poskusili

pri J. LENASSI na Solkanski cesti

v neposredni bližini severnega kolodvora. Vsak dan sveža sirkova moka. Pristni istrski tropinovec (žganje) vedno v zalogi.

Na novo razširjeno skladišče.

APNO.

Po najnižjih cenah prodajam živo apno. Na željo kupca pripeljem tudi na dom.

Andrej Rijavec

Trnovo pri Gorici št. 1.

ANTON TERPIN in Comp.

nova zaloga

manufakturnega blaga v Gorici, Via Rastello št 10

se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi za mnogobrojen obisk.

Cene brez konkurence. Na drobno! Na debelo!

Krojači! Nudi se Vam prilika izveščati se popolnoma v krojenju. Kje pove uprava »Goriške Straže«.